

Kandidatura volební strany typu nezávislý kandidát a sdružení nezávislých kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí

Volby do zastupitelstev obcí upravuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o volbách"), prováděcím právním předpisem je vyhláška č. 59/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "vyhláška"). V širším pojetí také zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o obcích").

Volby do zastupitelstev obcí se konají ve všech obcích, městech, městech se zvláštním postavením, hlavním městě Praze, městských obvodech a městských částech (dále jen "obce").

Podle § 20 odst. 1 zákona o volbách volební stranou mohou být registrované politické strany a politická hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů.

Nezávislý kandidát kandiduje sám pod svým jménem. Volební strana typu nezávislý kandidát se tak nijak nezakládá nebo neregistruje.

Sdružení nezávislých kandidátů je neformálním uskupením, nikde neregistrovaným, na rozdíl od politických stran a politických hnutí, které musejí podat žádost o registraci Ministerstvu vnitra. Sdružení nezávislých kandidátů je obdobně jako nezávislý kandidát volební stranou ad hoc, tj. jen pro volby, ve kterých kandiduje.

V případě kandidatury nezávislého kandidáta nebo sdružení nezávislých kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí bude prvním úkonem sepsání kandidátní listiny.

Náležitosti kandidátní listiny upravuje ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) až i) zákona o volbách. Vzor kandidátní listiny stanoví dle ustanovení § 74 písm. d) bodu 2 zákona o volbách Ministerstvo vnitra vyhláškou.

Na kandidátní listině je možno uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce (viz. ustanovení § 22 odst. 2 zákona o volbách). Pokud by se v dané obci volilo 7 a méně členů zastupitelstva obce, volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů. Například v obcích, kde se má volit 7 členů zastupitelstva, může být na kandidátní listině uvedeno až 9 kandidátů, má-li se volit 6 členů až 8 kandidátů a má-li se volit 5 členů až 6 kandidátů.

Kolik členů bude do zastupitelstva obce voleno, stanoví zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích. Tento počet se oznámí na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení /ustanovení §§ 67, 68 zákona o obcích; tj. 83 dnů přede dnem voleb/.

Aby mohli být kandidáti za členy zastupitelstva obce zvoleni, musí splňovat podmínku volitelnosti, tedy musí nejpozději v den voleb dosáhnout **věku 18 let**, v den voleb musí mít **trvalé bydliště v obci**, ve které do zastupitelstva obce kandidují a v neposlední řadě se musí jednat o **státní občany České republiky**, případně o státní občany jiného státu, jimž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv (v současné době pouze **státní občané jiných členských států Evropské unie**).

U kandidáta nesmí být dále překážka výkonu volebního práva uvedená v ustanovení § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona o volbách, tj. zákonem stanovené omezení svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody a omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva.

Poslední podmínkou, která ale nebrání zvolení za člena zastupitelstva obce, nýbrž následnému výkonu mandátu, je podmínka uvedená v ustanovení § 5 odst. 2 a 3 zákona o volbách, které řeší otázku neslučitelnosti funkcí.

Ke kandidátní listině musí být také přiloženo dle ustanovení § 22 odst. 3 zákona o volbách vlastnoručně podepsané prohlášení kandidáta, že souhlasí se svou kandidaturou, že mu nejsou známy překážky volitelnosti, popřípadě tyto překážky pominou ke dni voleb do zastupitelstva obce a že nedal souhlas k tomu, aby byl uveden na jiné kandidátní listině pro volby do téhož zastupitelstva obce. Na prohlášení kandidát dále uvede místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, a datum narození.

Tvoří-li volební stranu **nezávislý kandidát** nebo **sdužení nezávislých kandidátů**, je třeba podle § 21 odst. 4 zákona o volbách připojit ke kandidátní listině petici podepsanou voliči podporujícími kandidaturu této volební strany. Potřebný počet podpisů voličů je stanoven ve vztahu k počtu obyvatel obce k 1. lednu toho roku, v němž se konají volby, a je uveřejněn **nejpozději 85 dnů** přede dnem voleb na úřední desce **registračního úřadu**, kterým je pro účely voleb do zastupitelstev obcí obecní úřad v obcích, kde jsou zřízeny alespoň 2 odbory; pro ostatní obce je registračním úřadem pověřený obecní úřad (§ 21 odst. 3 zákona o volbách).

U petice není k dispozici žádný vzor (formulář), tak jako např. u kandidátní listiny. Důležité je, aby v záhlaví petice a na každé její další straně byl uveden název volební strany, název zastupitelstva obce, do kterého volební strana kandiduje, a rok konání voleb. Vedle podpisu voliče musí být uvedeno jeho jméno, příjmení, datum narození a místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, jinak tento hlas pro podporu volební strany nelze započítat. Nezapočítávají se také podpisy kandidátů samých.

Pro upřesnění sdělujeme, že zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, se na petici upravenou zákonem o volbách **nevztahuje**.

Upozorňujeme, že podepisovat se na petici mohou **jen voliči**. Podle § 4 odst. 1 zákona o volbách právo volit do zastupitelstva obce, města nebo hlavního města Prahy má občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, městě nebo v hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu, a státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci, městě nebo hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv, (dále jen "volič"); do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části města se zvláštním postavením anebo městské části hlavního města Prahy má právo volit ten volič, který je v den voleb přihlášen k trvalému pobytu v tomto městském obvodu nebo městské části.

Podpisy na petici je možno sbírat i před vyhlášením voleb do zastupitelstev obcí (lhůtu, od kdy je tak možno činit zákon, ani vyhláška nestanoví), je však třeba počítat s tím, že příslušný registrační úřad přezkoumává kandidátní listinu spolu s přílohami až ve lhůtě 66 - 60 dnů přede dnem voleb (nikoliv dříve) a údaje týkající se voličů, jež jsou uvedeny na petici, musí být platné v době, kdy je registrační úřad přezkoumává. Pokud by registrační úřad zjistil, že některý z údajů není platný, nemohl by podpis dotyčného voliče započítat do potřebného celkového počtu. S ohledem na shora uvedené proto Ministerstvo vnitra doporučuje při sbírání podpisů počítat s jistou rezervou.

Kandidátní listinu spolu s peticí a podpisy voličů podporujícími její kandidaturu bude podávat nezávislý kandidát nebo sdužení nezávislých kandidátů **svému registračnímu úřadu**, a to dle ustanovení § 21 odst. 3 zákona o volbách **nejpozději do 66 dnů přede dnem voleb (do 16.00 hodin)**.

Na základě ustanovení § 21 odst. 2 zákona o volbách pověřený obecní úřad zveřejní na úřední desce, popřípadě způsobem v místě obvyklým nejpozději 85 dnů přede dnem voleb seznam obecních úřadů v obcích, kde jsou zřízeny alespoň 2 odbory, kterým se podávají kandidátní listiny přímo, a seznam obcí, ze kterých se kandidátní listiny podávají příslušnému pověřenému obecnímu úřadu.

Registrační úřad přezkoumává dle § 23 odst. 1 zákona o volbách kandidátní listinu **ve lhůtě od 66 do 60 dnů přede dnem voleb** do zastupitelstva obce, tj. zda kandidátní listina obsahuje všechny náležitosti stanovené zákonem o volbách. V případě, že by tomu tak nebylo, bude volební strana registračním úřadem dle ustanovení § 23 odst. 1 zákona o volbách ve lhůtě nejpozději 58 dnů přede dnem voleb vyzvána, aby nejpozději ve lhůtě do 53 dnů přede dnem voleb nedostatky odstranila.

Chronologické shrnutí

Před vyhlášením voleb lze zahájit:

- sepsání kandidátní listiny + petice
- sběr podpisů pod petici

vyhlášení voleb - dle ustanovení § 3 odst. 1 zákona o volbách prezident republiky vyhláší volby do zastupitelstev obcí nejpozději 90 dnů před jejich konáním;

po vyhlášení voleb:

- **do 66 dnů** přede dnem voleb (do 16.00 hodin) - podání kandidátní listiny registračnímu úřadu (§ 21 odst. 3 zákona o volbách)
- **66 - 60 dnů** přede dnem voleb - možnost doplňovat další kandidáty na kandidátní listině nebo měnit jejich pořadí (§ 22 odst. 2 zákona o volbách)
- **53 dnů** přede dnem voleb – odstranění závad na kandidátních listinách (§ 23 odst. 1 zákona o volbách) /pokud toto přichází v úvahu/
- **30 dnů** přede dnem voleb - delegování zástupců do okrskové volební komise (§ 17 odst. 2 zákona o volbách)
- **48 hodin** před zahájením voleb – možnost kandidátů vzdát se písemně své kandidatury (§ 24 odst. 1, 3 zákona o volbách).